

SPOVEDANIA – INTERFERENȚĂ CU ANUMITE PRACTICI PSIHOLOGICE CONTEMPORANE

Pr. drd. Constantin IONUȚ³⁰⁰

Abstract: *In the contemporary world, where secularism hold its mark over the human soul, man's relationship with God is something abstract. Because individualism, many people are beginning to fall into different depressions, which do not lead only to alienation from God, but also of human relations. People are trying to out of these slippages of life through many methods and therapies. The most common is the sacrament of confession, and the counseling psychologist. However, the mystery of Confession is superior to counseling psychologist because spirituality of the priest is a gift from Christ. The secret confession, the purpose is meeting with Jesus Christ and lying with him. By confession, the penitent receives the gift of forgiveness, the cleansing of sins, for the confessor has a prophetic and the teaching purpose with spiritual involvement. Confessor is one who integrates Christian ecclesial world.*

Keywords: *confession, confessor, psychologist, counseling, depression, sin.*

O dată cu modernizarea și cu tehnicizarea lumii, sau mai bine zis cu secularizarea, omul începe să se îndrepte spre individualitate. Acum încep să se destrame relațiile interumane, să se distrugă comunitățile, sau chiar mai mult să se dizolve familii. Datorită acestei secularizări, omul s-a îndepărtat Dumnezeu, credința a devenit pentru majoritatea o superstiție, participarea la Sfânta Liturghie s-a denaturat, unitatea liturgică destrămându-se.”Omul nu va progresa în mod real atâta timp cât urmărește satisfacerea fiecărei pofte a sa, atâta timp cât egoismul îi va stăpâni interiorul.”³⁰¹

Omul, adâncindu-se în aceste derapaje, tinde tot mai mult spre individualitate. Din calitatea de persoană la care el trebuie să ajungă, cade spre individualism, în izolare. Astfel, individul devine „negația sau necunoașterea alterității persoanei.”³⁰²

Pentru om, lumea și relațiile interpersonale devin un obiect. Când creația devine un obiect pentru om, Dumnezeu este negat, dat la o parte.

³⁰⁰ Doctorand al Școlii Doctorale din cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul” București, specializarea Teologie Liturgică.

³⁰¹Pr. Philotheos Pharos, *Înstrăinarea Ethosului creștin*, trad. de Gabriel Mândrilă, Ed. Platitera, București, 1997, p. 197.

³⁰²Christos Yannaras, *Libertatea moralei*, trad. de Mihai Canturiani, Ed. Anastasia, București, 2004, p.17.

Dumnezeu nu mai este văzut Creator, ci pur și simplu un principiu supranatural.

Dar, după aceste realizări individuale, omul la un moment dat, începe să se simtă străin pe lume. Cu toate că pe plan social, familial sau profesional este împlinit, în interiorul său începe să se simtă singur. În interiorul său este un gol imens. Din această cauză se cade în păcat, care duce în mod normal la împătımirea sufletului. Ajungându-se la patimi și păcat, omul, nu mai are unde să se ducă. Adesea se cade în depresii sau chiar mai rău, în tulburări psihice pentru tot restul vieții pe pământ, Adesea oamenii care ajung în aceste stări caută o ieșire sau o aplanare, fie la psiholog, fie la preot de la care solicită taina Spovedaniei.

1. Cauzele păcatelor și a gândurilor rele

Cauza principală a gândurilor rele este obiectivarea lumii. Folosirea lumii în scop obiectiv duce la gândurile rele, pentru că omul încearcă prin toate mijloacele să se folosească de lume.

O altă cauză a acestor păcate, care este și cauza primordială, este neascultarea. „Înainte a căderii Sale în neascultare, omul se bucura de o amintire simplă, neîntinată și îndreptată întru totul spre Dumnezeu; toate puterile sufletului său se concentrau asupra Lui. După ce acăzut în neascultare, această amintire și-a pierdut unitatea și s-a divizat.”³⁰³

Această neascultare a omului de poruncile divine a plecat din trufia, mândria și lăcomia sa: „Când inima omului este înclinată spre satisfacerea plăcerilor, ea devine sursa gândurilor rele. Omul, persistând în aceste gânduri, ele devin fapte, Deprinderea acestor fapte duc la patimi. Aceste patimi s

Când gândurile rele stăpânesc interiorul omului, aproape devine rob al acestora. Se ajunge la împătımire, după cum am afirmat mai înainte. „Împătımirea față de lucruri naște dorința de a le dobândi. Când mintea se desprinde de hrana cerească și de aducerea aminte a celor cerești, ea se predă necondiționat lumii materiale.”³⁰⁴

Cea mai mare consecință a împătimirii și a gândurilor rele este negarea aproapelui și a lui Dumnezeu. Aceste consecințe duc automat la boli psihice și chiar fizice.

2. Depresia în lumea contemporană

În timpurile de azi, contemporane nouă, foarte multă lume suferă de depresii psihice. La prima vedere se spune că principala cauză de apariție a

³⁰³Mitropolit Hierothos Vlachos, *Psihoterapia Ortodoxă*, Ed. Învierea- Arhiepiscopia Timișoarei, 1998, p.248.

³⁰⁴*Ibidem*, pp. 257-258.

acestor căderi, ar fi unele irealizări pe plan profesional sau pe plan sentimental sau familial. Nici un om nu ia în seamă că depresia este o urmare „a modului păcătos de viață”³⁰⁵, o îndepărtare a sa de Dumnezeu.

Toate problemele profesionale, sentimentale sau familiale, vin pe fondul îndepărtării de Dumnezeu. O mare eroare a omului contemporan este faptul că el îl exclude pe Dumnezeu din aceste acțiuni ale sale. El crede că Dumnezeu este numai într-un anumit loc, și anume numai la biserică, neștiind că Dumnezeu este pretutindeni și „pe toate le plinește.”

„Depresia este un semnal sui generis al sufletului, prin care acesta își arată starea nenorocită, însă nu plâns pentru păcate, ci chin al sufletului nepocăit, căruia demonii îi șoptesc: Totul merge prost, n-ai de ce să mai tragi nădejde.”³⁰⁶

Când omul cade în aceste aspecte depresionare se simte singur, cu toate că el este înconjurat de familie sau de diferite persoane din anturajul său. Adesea, omul căzut în starea depresivă și obsesivă, face afirmații că se simte bine, dar în fond el este gol, străin și singur în interiorul său.

Factorii care duc la apariția acestor stări din viața omului sunt minciuna, cleветirile și jignirile, precum și ignorarea lui Dumnezeu în toate acțiunile pe care le întreprinde. Când viața familială, profesională sau sentimentală este încărcată de aceste elemente rele, omul se închide în interiorul său. El obține o individualitate care este „negația...alterității persoanei.”³⁰⁷

Omul, intrând în această stare de individualitate, încearcă să iasă din ea prin diferite metode. Unii aleg un medic psihiatru care să-i scoată din această stare prin medicație. Alții aleg metoda psihologului, metodă care în aceste timpuri este foarte mult mediatizată, și mulți oameni ai societății actuale o aleg. Există însă foarte mulți oameni care încearcă ieșirea din starea depresivă, din starea de singurătate cu ajutorul preotului duhovnic prin intermediul tanei Spovedaniei.

3. Metode de psihoterapie ortodoxă

După cum am putut constata, în lumea contemporană există foarte multe procedee pe care omul le are la îndemână pentru depășirea stărilor depresive. Un lucru este omis însă. Cu toate că pe moment am rezolvat problema cu ajutorul psihologului, totuși, în om rădăcinile patimilor rămân acolo. Psihologul poate pătrunde în adâncul omului. În lăuntrul său, dar el nu-i poate oferi calea de ieșire din starea în care se află. Psihologul îi spune pacientului motivele raționale pentru care el a ajuns în acea stare, însă nu-l

³⁰⁵Dr. Dmitri Avdeev, *Depresia ca patimă și ca boală*, trad. Adrian și Xenia Tănăsescu-Vlas, Ed. Sophia, București, 2007, p. 17.

³⁰⁶*Ibidem*, p. 19.

³⁰⁷Christos Yannaras, *op. cit.*, p. 17.

poate ridica din interiorul, din singurătatea sa pe om. Psihologul îl îndeamnă la un fel de terapie să-și controleze gândurile prin autosugestie, și apoi să se izoleze de persoanele pe care omul le vede ca promotoare ale stării sale. Pe moment problema se rezolvă, dar apoi, la scurt timp după încetarea ședințelor, frustările pacientului reapar în gândul și în sufletul său.

Cea mai bună metodă de ieșire din aceste stări este preotul duhovnic și Sfânta Spovedanie. Pe lângă faptul că duhovnicul pătrunde în profunzimile penitentului ca și psihologul, preotul îi oferă calea de ieșire de acolo, din încheștarea patimilor, care nu este decât Dumnezeu. Preotul duhovnic este investit cu „sacru privilegiu de a deschide și de a pătrunde în inimile celor ce-și pregătesc prin pocăință, sfințenia, împărtășindu-se de lumina și căldura harului divin.”³⁰⁸ Acest lucru îl realizează numai prin taina Spovedaniei, care este „continua aducere aminte de Dumnezeu.”³⁰⁹

O primă metodă de vindecare a sufletului și ieșire din starea străină de Dumnezeu este faptul ca omul să-și dea seama că este bolnav. Cunoașterea de sine a omului este un prim pas spre vindecare. Legată de conștientizarea faptului că suntem bolnavi este și „învinuirea de sine.”³¹⁰ Această învinuire este un semn că omul își dă seama că nu se poate vindeca fără ajutorul lui Dumnezeu. Acest act de smerire al omului este un pas foarte mare în recuperarea psihoterapeutică a omului.

Nu este suficient faptul ca omul să realizeze starea în care se află. Omul are nevoie de un dirijor, de un psihoterapeut, care trebuie să fie părintele duhovnicesc. Părintele duhovnicesc poate vindeca pe om, numai dacă el este vindecat, Mântuitorul zicând: „Doctore, vindecă-te pe tine însuși”(Luca IV, 23). „Numai cel care a aflat marea comoară numită sănătatea duhovnicească îi poate ajuta și pe alții să o dobândească.”³¹¹

Metodele pe care duhovnicul trebuie să le aplice penitentului, pentru ca acesta din urmă să depășească momentul de înstrăinare sunt foarte complexe, având o legătură intrinsecă. Duhovnicul trebuie să recomande fiului duhovnicesc calea ortodoxă. Această cale este o cale a ascezei.

Practicarea ascezei „echivalează cu aplicarea legii lui Dumnezeu și cu lucrarea poruncilor lui.”³¹² În acord cu textul evanghelic și cu troparele bisericești, poruncile care duc la vindecarea sufletului sunt postul, privegherea și rugăciunea. Fiecare din cele trei elemente are rolul său, dar între ele există și o împreună lucrare. „Milostenia tămăduiește iuțirea

³⁰⁸Pr. Conf. Ilie Moldovan, *Preotul duhovnic și darul iertării păcatelor*, în Ortodoxia, an XXXIX(1977), nr. 3-4, p.570.

³⁰⁹Nikolaos Matsoukas, *Teologia dogmatică și simbolică*, trad. de Nicușor Deciu, vol. II, Ed. Bizantină, București, 2006,p. 367.

³¹⁰Mitropolit Hierotheos Vlachos, *op. cit.*,p. 53.

³¹¹*Ibidem*, p. 54.

³¹²*Ibidem*, p. 57.

sufletului, rugăciunea curățește mintea și postul veștejește pofa” ne spune Sfântul Maxim Mărturisitorul.

Un alt mijloc de vindecare al omului, de tămăduire sufletească, este privegherea. „ Este un procedeu terapeutic ascetic care ne ajută să ne purificăm și să ne tămăduim de patimi.”³¹³Privegherea trebuie tot timpul însoțită de rugăciune, ea este metoda cea mai eficientă de vindecare a bolilor sufletești, căci mare este harul care coboară în sufletul celui ce se roagă.

O altă metodă de psihoterapie ortodoxă este Sfânta Euharistie. Ea este metoda metodelor de vindecare a sufletului după îndemnul Mântuitorului care zice: „ Adevărat. Adevărat zic vouă, dacă nu veți mânca trupul Fiului omului și nu veți lua sângele Lui, nu veți avea viață în voi.”(Ioan VI, 53).

Ieșirea din starea străină de Dumnezeu a omului se realizează și prin pocăință și mărturisire. Mărturisirea este un eveniment necesar sufletului de a se tămădui de bolile spirituale și de patimi.

4. Preotul- duhovnic sau psiholog?

În perioada contemporană, datorită îndepărtării omului de Dumnezeu și de cele sfinte, preotul este văzut și perceput mai mult ca un funcționar al unei instituții. „ Mulți creștini contemporani îi consideră pe preoți drept trimiși ai Celui Preaînalt sau autorități ale ecleziei care îndeplinesc multiple îndatoriri birocratice, oficiază Sfânta Liturghie și administrează Sfintele Taine atunci când se cuvine.”³¹⁴ Unii oameni îl văd, îl pe preot ca și cum acesta ar fi un magician sau unul care săvârșește acte miraculoase. Aceste perspective au apărut și pe fondul indiferenței credincioșilor față de Dumnezeu, față de Biserica lui Hristos. Mulți dintre ei „ se mulțumesc să asiste de formă la Sfânta Liturghie sau să se spovedească și chiar să se împărtășească la fel de formal, spunându-și adesea sintagma ”așa e bine”, fără a se preocupa de tămăduirea lor sufletească”³¹⁵, de vindecarea patimilor.

S-a mers chiar acolo încât creștinii văd în preot un psiholog. Mulți sunt cei care merg la preoți și au impresia că acesta din urmă le va da sfaturi pentru curățirea de păcate, fără ca să –i spovedească. Când preotul le propune o terapie duhovnicească, renunță la sfaturile și îndemnurile preotului, considerându-le denaturate, neconforme cu realitățile sociale.

Preotul este mult mai mult decât un psiholog. „ El are darul duhovniciei, acela al dezlegării și iertării păcatelor. Preotul este investit cu sacral privilegiu de a deschide și de a pătrunde în inimile celor ce-și pregătesc prin pocăință sfințenia....”³¹⁶

³¹³Mitropolit Hierotheos Vlachos, *op. cit.*, p. 61.

³¹⁴*Ibidem*, p. 54.

³¹⁵*Idem*.

³¹⁶Pr. Conf. Ilie Moldovan, *op. cit.*, p. 573.

Puterea și dreptul de a dezlega păcatele, Iisus Hristos nu a dat-o tuturor oamenilor, ci numai aleșilor Lui. Numai celor care sunt pregătiți pentru această misiune „li se dă puterea dezlegării.”³¹⁷ Numai celor aleși Dumnezeu le-a dat această putere, ei ajungând „la mintea lui Hristos prin care ei au puțința de a face judecata care aparține Domnului.”³¹⁸

Darul iertării păcatelor pe care Hristos l-a dat ucenicilor Săi, nu s-a mărginit numai la aceștia. El a fost transmis și mai departe la urmașii acestora, Mântuitorul zicând în acest sens spre întărire: „Eu sunt cu voi în toate zilele până la sfârșitul veacurilor. Acest dar al iertării primit de preoți este un oficiu, e o funcțiune a lui Hristos.”³¹⁹

Harul iertării pătrunde în conștiința omului, și eliberarea de păcate devine darul ce lucrează în inima „credincioșilor cu puterea creatoare, deschizând drumul vieții cu Dumnezeu.”³²⁰

Iisus Hristos este unicul preot, El fiind izvor de sfințenie. „Perpetuarea sacerdoțiului în vederea conferirii roadelor împăcării cu Dumnezeu tuturor celor ce voiesc să se împărtășească din ele, a făcut necesară instituirea unei preoții noi, slujitorii ei devenind preoți ai tainelor lui Dumnezeu.”³²¹

Preoții „Legii celei Noi” au o slujire harismatică datorită revărsării Duhului Sfânt peste Apostoli la Cincizecime. În orice slujire a unui preot este prezent Iisus Hristos, sunt prezente faptele Sale mântuitoare. Orice slujire implică o „intervenție actuală a lui Dumnezeu, o epicleză și o venire a Sfântului Duh.”³²² „Lucrând în numele lui Hristos și fiind mutați de Duhul dintr-o stare naturală într-o stare harică, preoții creștini se unesc acum cu Hristos, devenind într-adevăr mijlocitori între Dumnezeu și oameni.”³²³

„Manifestarea puterii iubitoare a lui Hristos, în taina pocăinței se face într-un mod special și anume sub forma judecății milostive. Pronunțarea dezlegării din partea preotului duhovnic e o judecată înaintea judecății. Iertarea divină comportă două elemente care se leagă și se completează una cu alta. Pe de o parte, harul dumnezeiesc pe care îl dobândește cel ce se pocăiește este un act de iubire, pe care acesta îl simte ca un ajutor, ca un factor ce îi procură bucurie, iar bucuria eliberării de păcat se trăiește ca o adevărată fericire. Pe de altă parte iertarea aceasta ține și de o judecată, fără de care binele și răul ar deveni în viața credinciosului valori indiferente.”³²⁴

³¹⁷*Ibidem*, p. 572.

³¹⁸*Idem*.

³¹⁹*Ibidem*, p. 573.

³²⁰*Idem*.

³²¹*Ibidem*, p. 574.

³²²*Idem*.

³²³*Id.*

³²⁴*Id.*

Amândouă aceste laturi sunt cuprinse în ideea paulină a înnoirii făpturii. „Cele vechi au trecut, iată toate s-au făcut noi. Și toate sunt de la Dumnezeu, care ne-a împăcat cu El prin Hristos și care ne-a dat nouă slujirea împăcării. Pentru că Dumnezeu era în Hristos, împăcând lumea cu Sine însuși, nesocotindu-le greșelile lor și punând în noi cuvântul împăcării.” (II Corinteni 5, 17-19).

Duhovnicia preotului este un „întreg ansamblu de acțiuni pe care le întreprinde preotul în vederea unei înrâuriri personale exercitate asupra penitentului.”³²⁵ Relația dintre duhovnic și penitent în timpul Spovedaniei ajută pe acesta din urmă să fie într-o legătură directă cu Dumnezeu. Astfel, prin această relație, se urmărește ca întoarcerea penitentului la Dumnezeu să fie autentică.

În actul de creștere duhovnicească, de ieșire din individualitate, voința penitentului are un rol însemnat pe lângă efortul duhovnicului. „Cu cât pocăința este mai adâncă cu atât și penitentul se descătușează mai mult de lăncezirea și învăltoșarea de păcat.”³²⁶

După cum se poate observa, preotul are darul iertării păcatelor și nu o calificare în domeniul psihologiei, cu ajutorul căreia îl poate consilia pe creștin. Preotul este mult mai mult decât un psiholog, căci acesta îi oferă penitentului calea de ieșire din înstrăinare, și apropierea, întâlnirea cu Dumnezeu. Preotul îl ajută pe om să devină o persoană care are o legătură trainică cu Hristos Iisus, dar în același timp și cu semenii.

Preotul îl integrează pe creștin în unitatea eclezială, care este „poporul ales, cetatea cerească, trupul lui Hristos, noua creație, noul Israel, Împărăția lui Dumnezeu.”³²⁷ Psihologul îi recomandă o „rețetă terapeutică” celui consiliat, dar fără ca cel consiliat să se îndrepte spre Creatorul său. Psihologul poate recomanda o retragere a omului din societate, o izolare, chiar o ignorare a semenilor, ceea ce face din om un individ.

Preotul este ca un părinte adevărat care trebuie să întâmpine pe cel păcătos cu brațele deschise, așa cum a întâmpinat și tatăl pe fiul cel risipitor, pe feciorul cel tânăr.

5. Calitățile preotului duhovnic

Atât darul preoției, cât și cel al duhovniciei rămân taine pe care Dumnezeu le oferă oamenilor aleși, și prin „aleșii” Săi oamenii pot intra în legătură cu El(Sfintele Taine, Sfintele slujbe etc).

Preoția este „puterea autorității harismatice care zdrobește puterile deformatoare ale stricăciunii, și-l reînnoiește pe om”³²⁸, iar duhovnicia este

³²⁵*Ibidem*, p. 576.

³²⁶*Ibid.*, p. 579.

³²⁷*Idem*.

³²⁸Nikolas Matsoukas, *op. cit.*, p. 363.

puterea preotului de a dezlega pe om de păcate, pentru ca acesta din urmă, să poată merge spre reînnoire. Această putere preotul o primește de la Duhul Sfânt prin arhierul locului „... prin Harul întru Tot Sfântului Duh, Începătorul desăvârșirii, te prohodisește pe tine.....duhovnic, spre slujba de părinte duhovnicesc..”³²⁹

Preotul trebuie să fie un om al rugăciunii, căci prin „rugăciune se păzește omul de păcat.”³³⁰ Preotul având în gând tot timpul pe Dumnezeu, nu poate fi ispitit de către „vicleanul” cu ușurință. Preotul trebuie să se roage cu inimă curată, căci „cine se roagă din inimă în acela sunt multe schimbări în rugăciune, este o luptă cu vrăjmașul, o luptă cu sine însuși, cu patimile, o luptă cu oamenii și în toate acestea trebuie să fie curajos.”³³¹

Duhovnicul trebuie să fie un om plin de bunătate, să mustre cu blândețe acolo unde este nevoie, dar acest lucru pentru a-l apropia pe credincios de Dumnezeu, pentru a deveni un casnic al Lui.

Cunoașterea de sine a preotului este un mare aspect, el să poată răspunde la întrebarea : Cine sunt? „Această cunoaștere îl ajută pe preot să intre în relație cu persoane fără să le impună cu autoritate propriile exigențe.”³³²

Când se află în scaunul de spovedanie preotul duhovnic să pătrundă în profunzimea problemelor, în adâncurile omului. Să nu fie superficial în timpul mărturisirii, să dea sfaturi celui ce se pocăiește. Să nu îl lase pe cel care se spovedește să-și enumere greșelile săvârșite, să fie un monolog, ci să-l întrebe mai mult pentru a-i arăta cauza păcatului celui „căzut”. Dacă lucrurile se vor derula ca un monolog al penitentului în fața duhovnicului, atunci preotul devine ca o „unealtă” care acordă dezlegarea de păcat, să zicem un psiholog liturgic. Dacă există superficialitate în acest caz, totul se transformă într-o realitate formală, într-o acțiune liberă de impulsul tradițional „așa este bine” sau „așa trebuie”.

Preotul duhovnic este slujitorul lui Hristos, el fiind cel care trebuie să-l apropie pe creștin de Dumnezeu, el este cel care trebuie să-l facă pe om să-și dorească să fie în relație cu Dumnezeu.

6. Spovedania-Taina lui Hristos

În zilele de azi, foarte mulți oameni, dacă nu marea lor majoritate, au început să creadă că Taina Mărturisirii este o practică veche sau invenție a

³²⁹Arhieratikon, *Rugăciune la hirotesia întru duhovnic*, Ed. IBMBOR, București, 1993, p. 108.

³³⁰Cuviosul Siluan Athonitul, *Între iadul deznădejdiei și iadul smereniei*, trad. diac. Ioan Ică Jr., Ed. Deisis, Sibiu, 2001, p. 75.

³³¹*Ibidem*, p. 77.

³³²Arm. Teofil Tia, *Elemente de Pastorală alipionară pentru o societate post-ideologică*, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2003, p. 14.

preoților pentru a afla diverse lucruri despre păstoriții lor. Din păcate, în aceste timpuri, mulți oameni pun accent pe consilierea psihologilor, crezând faptul că un psiholog te poate ajuta mai mult decât preotul duhovnic prin Taina Spovedaniei.

Acest lucru a fost generat de egoismul care și-a pus foarte mult amprenta pe lăuntru uman. Putem afirma că egoismul și individualismul au devenit în general o stare umană, și faptul că omul contemporan nu mai trăiește ci el supraviețuiește ca o individualitate.

În societatea post-modernistă omul, interiorul său, a început să se identifice cu diferite feluri de consum: media, sexualitate, gastronomic, bahic etc. Tocmai din aceste motive „ideea de Dumnezeu” pentru omul consumator pare ceva nefolositor și mult prea depășit, argumentul omului este „trăim în secolul XXI” sau „Dumnezeu nu există”. Omul „modern” este de părere că psihologul și consilierea îl pot scoate din diferite blocaje ale vieții, derapaje care au apărut, fără să-și dea seama că tocmai din lipsa comuniunii cu Creatorul tuturor „celor văzute și nevăzute” s-a ajuns aici.

Spovedania oferă omului pe Dumnezeu, ea fiind cu totul altceva decât o consiliere a unui psiholog, ea este „un eveniment cu desăvârșire diferit de reîncarnarea psihologică sau de reglarea sentimentelor de vinovăție.”³³³ Spovedania „împlinește și manifestă adevărul Bisericii, viața acesteia în același timp divină și umană: este participarea la moartea și învierea lui Hristos.”³³⁴

Spovedania vine pe fondul pocăinței, care este „cel de-al doilea botez; este botezul lacrimilor.”³³⁵ Consilierea nu are nici o stare de căință, pe fondul căreia să se împlinească. Rolul ei este de constatare a gândurilor care-l tulbură pe om, care îl marchează, care-l duc în starea de depresie. Taina Mărturisirii alungă gândurile rele prin împreună lucrare cu Dumnezeu. „Examinând învățătura și practica referitoare la taina Mărturisirii, se poate observa cu ușurință caracterul ei terapeutic.”³³⁶

Spovedania este „o terapie duhovnicească efecace”³³⁷, mărturisirea faptelor rele și ale gândurilor fiind o eliberare a omului. Păcatul, dacă nu este mărturisit „se înrădăcinează în suflet, crește și se întinde, îmbolnăvind-l în întregime, măcinând, pustiind și otrăvind viața lăuntrică.”³³⁸ Păcatul este „izvor de neliniște, de angoasă, mai ales din cauza sentimentului de vinovăție

³³³Christos Yannaras, *op. cit.*, p. 151.

³³⁴*Ibidem*, p. 150;

³³⁵Georgios Mantzaridis, *Morala creștină*, trad. diac. Drd. Cornel Coman, Ed. Bizantină, București, 2006, p. 107.

³³⁶Jean- Claude Jarquet, *Terapeutica bolilor spirituale*, trad. Marinela Bojin, ed. Sofia, București, 2001, p. 262.

³³⁷*Ibidem*, p. 265.

³³⁸Idem.

care-l însoțește, dar și pentru faptul că păcatul întreține activitatea demonilor.”³³⁹

Prin întâlnirea cu duhovnicul în scaunul de spovedanie, penitentul își spune gândurile, păcatele care-i macină interiorul. „Simpla înaintare spre celălalt, îndrăzneala de ase deschide în fața lui cu smerenie”³⁴⁰ este un prim pas în vindecarea penitentului. Prin eliberare, duhovnicul îl poate pune în legătură cu Dumnezeu, îl poate ajuta să se apropie de Dumnezeu. Acest lucru este posibil datorită eliberării de bolile sufletești care încetează „de a mai popula lumea lăuntrică și de a viețui pe seama sufletului său.”³⁴¹

„Importanța terapeutică a mărturisirii este cu atât mai mare cu cât, în forma ei tradițională, pe care Biserica Ortodoxă o păstrează, nu constă din simpla înșiruire a unei liste scrise cu păcate.”³⁴² În consilierea psihologului așa se întâmplă. Omul îi spune ceea ce nu-i dă liniște, încercând prin diferite metode să-l ridice pe om, dar fără nici un efect în relația de persoană cu Dumnezeu. „Penitentul mărturisește în chip spontan direct și din adâncul sufletului, greșelile și neputințele sale, arătând și împrejurările în care s-au petrecut, pentru ca duhovnicul să-l poată înțelege mai bine și ca să-i poată da înapoi sfaturile cele mai potrivite pentru starea în care se regăsește. De asemenea, el îl face părtaș pe preot la tot ceea ce-l preocupă, destăinuindu-i firesc și cu deplină sinceritate toate problemele sale, greutățile pe care le întâmpină în viața de zi cu zi; îi spune ce-l neliniștește, ce-l înspăimântă, ce-l macină; îi descoperă grijile și necazurile sale, încercând să-i arate cât mai deslușit stările sale de suflet, slăbiciunile, neputințele. Într-un cuvânt, i se deschide cu totul, punând înaintea preotului întreaga sa viață, cu toate lipsurile și neîmplinirile ei.”³⁴³

Preotul duhovnic are menire profetică dar și învățătoarească, cu o implicare sufletească. Preotul urmărește „evoluția stării lăuntrice”³⁴⁴ a penitentului, ca să-l poată aprecia în gândire și faptă pe penitent. În timpul Spovedanei, penitentul trebuie să fie cuprins de „sentimentul unei sincere căințe. Această stare, în care se găsesc alături părerea de rău că s-a înstrăinat de Dumnezeu și voința hotărâtă de ase îndrepta pe viitor”³⁴⁵ sunt două lucruri fundamentale în procesul de apropiere de Dumnezeu.

La Spovedanie, penitentul primește dezlegarea și iertarea păcatelor, și a „greșelilor cele de voie și fără de voie, știute și neștiute, cele din noapte și

³³⁹Id.

³⁴⁰Idem.

³⁴¹Id.

³⁴²*Ibidem*, p. 265-266.

³⁴³*Ibid.*, p. 266.

³⁴⁴*Ibid.*, p. 267.

³⁴⁵*Ibid.*, p. 268.

cele din zi, cele făcute cu lucrul, cu cuvântul și cu gândul.”³⁴⁶ Omul când merge la consilierea psihologului primește sfaturi, dar și o confuză și temporară eliberare.

Față de consilierea psihologică, taina Mărturisirii, oferă vindecarea și tămăduirea de păcate. „ Prin dezlegarea păcatelor, omul este sigur că bolile de care a suferit, au pierit și i se dă garanția iertării tuturor păcatelor sale de către Milostivul Dumnezeu. Prin această iertare de păcate, interiorul uman este cuprins de bucuria duhovnicească și de harul divin.”³⁴⁷ Taina îi redă creștinului harul divin, cel care îl face pe om să fie nou, să fie un iubitor de Hristos.

Prin Mărturisire credincioșii se înnoiesc și se sfințesc, căci „ numai mărturisirea aduce o ordine în viața lui internă.”³⁴⁸ Prin această taină mândria omului este încălcată „, căci ea înseamnă pe de o parte o înmuiere a inimii lui, o scăpare de mândria care osifică spiritual, pe de alta o scăpare de viața ce alternează între răstimpuri de resemnare tacită și răstimpuri de tot mai chinuitoare disperare.”³⁴⁹ Sfințirea credincioșilor și înnoirea lor este redată foarte subtil de părintele Stăniloae: „ Comuniunea care se înfăptuiește între omul dornic să se înnoiască și să iasă din calea păcătoasă, învățată în egoism, și preotul hotărât să-l ajute la aceasta prin sensibilitatea sa, ca unul ce e prelat slujirii lui Hristos în vederea mântuirii celorlalți, devine un transparent al prezenței lui Hristos și un mediu comunicant al iertării și puterii Lui. Această comuniune atrage iertarea păcatelor și întărirea celui ce se mărturisește spre o viață nouă, cerută de amândoi de la Dumnezeu. Căci, este evident că dacă penitentul nu dorește și el iertarea păcatelor și înnoirea vieții sale, asociindu-se și el la cererea lor de către preot, ele nu i se dau de către Dumnezeu. Ea se dă prin glasul auzit al preotului, adică prin glasul unei persoane deosebite de cea care a păcătuit, unei persoane care e însărcinată spre aceasta de Dumnezeu prin mărturia Bisericii, deci nu prin glasul indiferent fiecărui om și nici prin glasul propriu al penitentului.”³⁵⁰

Pe lângă înnoire și sfințire, creștinul prin Spovedanie, crește mult în relația cu Dumnezeu. Harul divin este cel care îl ajută pe om în creșterea sa autentică, „ cu frică și cu cutremur lucrați mântuirea voastră, că Dumnezeu este cel ce lucrează în voi și ca să voiți și ca să lucrați după bunăvoință.”(Filipeni 2, 12-13).

Omul fără mărturisire „, rămâne sfâșiat de tot felul de tendințe contradictorii ce nu se pot unifica într-o mare și clară tensiune spre o țință

³⁴⁶Molitifelnic apud J. C. Jarchet, *op. cit.*, p. 269.

³⁴⁷*Ibidem.*

³⁴⁸Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. III, Ed. IBMBOR, București, 1978, p. 129.

³⁴⁹*Ibidem.*

³⁵⁰*Ibidem;*

superioară.”³⁵¹ Astfel „ mintea omului are proprietatea de a produce la infinit gânduri contradictorii, gânduri de tot felul, care se încalecă, se alungă, se ceartă, se combină”³⁵² ceea ce îl fac pe om să se interiorizeze, să crească în egoismul său.

După cum se poate observa, Mărturisirea ca taină este cu mult mai mult decât consilierea psihologică. „ Mărturisirea aduce elementul nou, de schimbare reală în viața omului, pentru că prin voință omul depășește desfășurarea automată, lipsită de noutate, a vieții lui.”³⁵³ Prin Mărturisire, omul îl caută pe Dumnezeu, și Îl găsește cu ajutorul sfaturilor duhovnicului. Plăcându-i relația cu Dumnezeu, omul începe să-și dorească să fie și mai mult cu El, să aibă acces la realitățile dumnezeiești. Accesul la aceste realități îl dobândește prin împlinirea poruncilor dumnezeiești.

Consilierea pe care o oferă psihologul, nu va lua locul Spovedaniei, pentru că cea din urmă este taina lui Hristos, este „ continua aducere aminte de Dumnezeu.”³⁵⁴ Ea are un fundament divin care-l pune pe om în legătură cu Hristos. Penitentul vine cu încredere la preot, pentru că știe în mod sigur că duhovnicul are „ în el răspunderea față de Hristos pentru sufletul său, îl simte că-l ascultă în numele lui Hristos și cu o putere reală de ajutorare ce-i vine din Hristos.”³⁵⁵ Datorită încrederii pe care creștinul o are în preot, îl face să se deschidă cu toată sinceritatea și căința, pentru că „ Hristos însuși lucrează în această Taină prin întâlnirea intimității sensibilizate a celor doi.”³⁵⁶

³⁵¹Idem, *Mărturisirea păcatelor și pocăința în trecutul Bisericii*, în BOR, an LXXIII (1955), nr. 3-4, martie- aprilie, p. 168.

³⁵²*Ibidem*, p. 169.

³⁵³*Ibid.*

³⁵⁴Nikolaos Matsoukas, *op. cit.*, p. 367.

³⁵⁵Dumitru Stăniloae, *Dogmatica*, ..., p. 131.

³⁵⁶*Ibidem*.